

**Sharing
Cities
Sweden**

A NATIONAL PROGRAM
FOR THE SHARING
ECONOMY IN CITIES

Sharing Towns

– delningsekonomi i landsortsstad

Det är inte bara i stora städer som delningsekonomi håller på att få luft under vingarna. I Karlstad kommun, med drygt 90 000 invånare, har ett Sharing Cities-projekt visat att den också fungerar i landsortsstäder – ibland till och med lite bättre.

– Delningsekonomi beskrivs ofta som ett storstadsfenomen där man lyfter fram städer som Seoul eller New York, och globala tjänster som Airbnb, säger Charlotte Wedberg, projektledare på Karlstad kommun. Men exemplet med Fritidsbanken visar att somliga typer av projekt och delningslösningar i vissa fall kan funka ännu bättre i mindre orter.

Fritidsbanken är en tjänst där allmänheten kan låna utrustning för sport och friluftaktiviteter. Verksamheten bygger på frivillig inlämning av urvuxna skridskor, överflödiga skidor, avlagda ryggsäckar och annat som finns i förråden hos folk. Den första Fritidsbanken såg dagens ljus 2013 i lilla Deje med 2 700 invånare, drygt två mil norr om Karlstad. Sedan dess har konceptet tagits upp i över 90 svenska orter – från Trelleborg till Kiruna. Tittar man på kartan hos fritidsbanken.se är mönstret tydligt: det här är en rörelse som är förknippad med den svenska landsorten.

Men vad är det som gör att den här typen av delningsekonomi verkar fungera ännu bättre i mindre orter än i stora?

– Det finns två delförklaringar, säger kollegan Henric Barkman på Karlstad kommun. Dels är komplexiteten mindre i den lilla staden; den har en mer hanterbar storlek, helt enkelt. Dels finns det ofta ett socialt kapital på plats – man känner varandra, och man litar på varandra. Det gör att det är lättare att samla aktörer till den här typen av initiativ.

Frågor om hållbarhet och cirkulär ekonomi har varit högt prioriterade i Karlstad i många år och en given del av kommunens målanalys – både vad avser den egna kommunala verksamheten och traktens näringsliv. När det gäller kommunens miljöarbete (delning och resursoptimering) har fokus legat på transporter och fastigheteter, men med tiden har områden som livsmedel och konsumentprodukter blivit alltmer intressanta. Hösten 2018 skickade kommunen en projektansökan till Sharing Cities-samarbetet, och på den vägen är det.

Huvudfrågan för Sharing Towns, som projektet kallas, är "Vilken roll kan mindre städer spela inom delningsekonomin, och hur kan deras arbete drivas?" Arbetet är uppdelat i tre delar: utveckling av nätverk och stödsystem; tjänsteutveckling; samt kommunikation med medborgare, konsumenter och företag. En grupp projektledare med olika typer av kompetens jobbar idag med lösningar för bland annat mat, textil och byggvaror. Särskilt när det gäller det sistnämnda har personalen på kommunens förvaltningar inblick i hur mycket resurser som kan till spillo idag inom den egna organisationen – användbara saker blir över vid flyttar och rivningar, man beställer fel saker och så vidare.

– Vi kommer under våren (snart) att slå upp portarna till ett byggåterbruk där man delar resurser från byggplatser – sånt som annars skulle ha slängts, säger Charlotte Wedberg.

”Karlstad visar att delning funkar även på mindre orter”

Byggåterbruket kommer att vara öppet för alla, men det kan också hjälpa oss på kommunen att fördela resurser mellan olika projekt.

Ett exempel på lokalt initiativ som handlar om delning och återanvändning av textilprodukter är Farmors Ateljé.

– Det är ett slags maker's space dit man kan komma för att träffas och sy, säger Charlotte Wedberg. Verksamheten är även kopplad till en affärsmodell där man samlar in uttjänta arbetskläder och syr om dem så att de användas på nytt.

– Inom Sharing Towns vill vi stärka det lokala utbudet av såväl nya som befintliga affärsmodeller, säger Henric Barkman. De som har bra idéer skickar vi till kommunens affärsutvecklare. Det är viktigt att det handlar om uthålliga affärsmodeller – de ska inte bara kunna hålla sig vid liv för att kommunen finns där, utan det måste finnas en lokal marknad och ett driv i företaget.

Observationer och delresultat

Hittills har Charlotte Wedberg, Henric Barkman och deras kolleger bl.a. gjort följande observationer:

- Delningsekonomi fungerar även på mindre orter – i vissa fall till och med bättre än i storstadsområden. Här är Fritidsbanken (fritidsbanken.se) en case story som är värd att studeras.
- Farhågorna om att den lokala handeln skulle se de nya affärsrörelserna som ett hot visade sig vara obefogade. Det är snarare så att många näringsidkare vill vara med och utforska det som sker, eftersom de vet att de själva står inför stora förändringar.
- Sharing Towns-aktiviteterna är inte bara något som påverkar stadens näringsliv och medborgare – de innebär även utvecklingsmöjligheter för kommunen egen verksamhet, till exempel när det gäller hur man förvaltar gemensamma resurser.

Charlotte Wedberg är projektledare och miljöstrateg på Karlstad kommun. Med en grundexamen som biolog och miljövetare har hon bland annat jobbat med miljö- och energifrågor på kommunal (Göteborgs stad) och regional (Region Värmland) nivå.

Henric Barkman, är projektledare och hållbarhetsstrateg på Karlstad kommun. Hans studier inom statsvetenskap ledde fram till lic-avhandlingen Barriärer och broar för hållbar konsumtion. Han har även varit med och tagit fram Swinga, en delnings-app för grannar.

www.sharingcities.se

The lead partners include Lund University, KTH Royal Institute of Technology, City of Malmö, City of Umeå, and City of Göteborg. The program is carried out within Viable Cities, a Swedish Innovation Programme for smart sustainable cities, jointly funded by the Swedish Innovation Agency (VINNOVA), the Swedish Energy Agency and the Swedish Research Council for Environment, Agricultural Sciences and Spatial Planning (FORMAS).

ViableCities^{TM}
Smart, sustainable and attractive.